

Suomen Lakimiesliitto

Uudenmaankatu 4-6 B
00120 Helsinki

Oikeusministeriö

oikeusministerio@om.fi

Hallituksen esitys yhdistelmärangaistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry (jäljempänä Lakimiesliitto) lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Lausunnon pääkohdat

- Esitys on yleisesti ottaen kannatettava
- Mikäli valvottava rikkoo törkeästi velvollisuuksiaan, tulisi hänet voida vangita heti
- Valvonta-aikana tehty rikos tulisi olla rangaistuksen koventamisperuste, vaikka syytetty ei ehdittäisi nostaa valvonta-aikana

Yleistä

Lakimiesliitto pitää esitystä yhdistelmärangaistusta koskevaksi lainsäädännöksi yleisesti ottaen kannatettavana. Koko rangaistuksen vankilassa suorittavat vangit muodostava vähälukuisen, mutta vaarallisen ryhmän, joiden uusintarikollisuuden vähentämiseksi tulee löytää mahdollisimman tehokkaita keinoja. Esityksen aineiston mukaan yli neljäsosa koko rangaistusajan suorittaneista vangeista on tuomittu uuteen vankeusrangaistukseen vapautumisen jälkeen. Nykytilassa koko rangaistuksen suorittaneet vapautuvat pääsääntöisesti vankilasta yhteiskuntaan vailla tukea ja valvontaa. Yhdistelmärangaistus voidaan nähdä keinona edistää vangin valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan ja sijoittumista yhteiskuntaan. Vaikka rikosoikeudellisen seuraamusjärjestelmän yksinkertaisuus on sinänsä tavoiteltavaa, voi yhdistelmärangaistuksen ottaminen osaksi seuraamusjärjestelmää johtaa vakavan väkivallan vähenemiseen.

Vangitsemismahdollisuudesta

Lakimiesliitto katsoo, että mikäli valvottava rikkoo esityksen 19 §:n mukaisesti törkeästi velvollisuuksiaan, tulisi hänet voida heti vangita tuomioistuimen päätöksellä syyttäjän esityksestä. Esityksen mukaan tällaista mahdollisuutta ei ole, vaan törkeän velvollisuuden rikkomistapauksessa jäljellä oleva valvonta-aika muutetaan tuomioistuimen päätöksellä vankeudeksi, mutta tämä on täytäntöön pantavissa vasta päätöksen jälkeen. Ennen tätä on tarpeen olla turvaamistoimenpiteenä välitön vangitseminen. Kun ottaa huomioon, että suuri osa koko rangaistuksen vankilassa suorittavista vangeista syyllistyy uuteen vakavaan rikokseen, voi törkeä velvollisuuksien rikkominen olla viite siitä, että valvottava ei ole sitoutunut rikoksettomaan elämään. Näissä tapauksissa tuomioistuimella tulisi olla myös mahdollisuus pidentää valvonta-aikaa rikosseuraamuslaitoksen tai syyttäjän vaatimuksesta.

Esityksen 29 §:n mukainen etsintäkuulutus jää tehottomaksi, ellei vangitsemismahdollisuus ole käytössä, koska poliisilla on pakkokeinolain mukainen kiinniotto-oikeus vain sellaisiin etsintäkuulutettuihin, jotka on määrätty vangittavaksi tai kiinniötetuksi.

Valvonta-aikana tehty rikos koventamisperusteena

Esitetyn rikoslain 2 c luvun 12 §:n mukaan:

”Jos yhdistelmärangaistusta suorittava tekee valvonta-aikana rikoksen, josta tuomioistuimen harkinnan mukaan hänet olisi tuomittava ehdottomaan vankeuteen ja josta syyte on nostettu valvonta-ajan kuluessa, on tämä rangaistuksen koventamisperuste.”

Lakimiesliitto katsoo edellä esitetyn voivan johtaa tuomittavien eriarvoiseen asemaan. Lievemmissä ja yksinkertaisemmissa jutuissa syyttäjä ehtii nostaa syytteen nopeammin, jolloin se todennäköisemmin tapahtuu valvonta-ajan puitteissa. Vakavissa ja monimutkaisissa asioissa esitutkinta ja syyteharkinta kestävät pidempään, jolloin on epätodennäköisempää, että syyte ehditään nostaa valvonta-aikana. Lakimiesliitto katsoo, että koventamisperusteeksi tulisi riittää, että teko on tehty valvonta-aikana.

Helsingissä 9.5.2016

Jore Tilander
Toiminnanjohtaja